

Uvodno poglavje celjske nogometne zgodovine (1900–1941)

Tin Mudražija*

1.01 Izvirni znanstveni članek
UDK 796.332(497.4Celje)"1900/1941"

Tin Mudražija: Uvodno poglavje celjske nogometne zgodovine (1900–1941). Časopis za zgodovino in narodopisje, Maribor 88=53(2017), 1, str. 5–20

Avtor se v prispevku na kratko dotakne pionirskih korakov pri organiziranem igranju nogometa na širšem območju Celja. V nadaljevanju se posveti predstavitvi osrednjega nogometnega kluba nacionalno zavednih Slovencev v Celju z imenom SK Celje (*Slovenski sportni klub Celje*) in osrednjega nogometnega kluba celjskih Nemcev z Athletic SK (*Athletik Sportklub Cilli*). Namen prispevka je predstaviti ključne mejnike v začetnem poglavju celjske nogometne zgodovine ter komentirati okoliščine nastanka prvih celjskih nogometnih klubov.

Ključne besede: Celje, nogomet, klubi, Slovenski sportni klub Celje, Athletic SK

1.01 Original Scientific Article
UDC 796.332(497.4Celje)"1900/1941"

Tin Mudražija: The Introductory Chapter in Celje Football History (1900–1941). Review for History and Ethnography, Maribor 88=53(2017), 1, pp. 5–20

The author shortly describes the pioneer steps in organised football in Celje and in its wider surroundings. He then concentrates on the Celje central football club SK Celje (*Slovenski sportni klub Celje*), which was established by nationally conscious Slovenes, and he presents the central football club of Celje Germans, Athletic SK (*Athletik Sportklub Cilli*). The aim of this treatise is to present the key milestones at the beginning of Celje football history and to comment on circumstances, in which the first Celje football clubs were established.

Key words: Celje, football, clubs, *Slovenski sportni klub Celje*, *Athletik SK*

---

* dr. Tin Mudražija, asistent, Univerza v Mariboru, Filozofska Fakulteta, Oddelek za zgodovino, Koroška cesta 160, 2000 Maribor, Slovenija, tinmudrazija@yahoo.com

Kdaj so se slovenske dežele prvič srečale z najpomembnejšo postransko stvarjo na svetu, kot nogomet pogosto imenujemo, žal ne vemo. Gotovo se je to zgodilo že proti koncu 19. stoletja, ko je mladina iz Ljubljane, Maribora, Celja in drugih večjih slovenskih mest odhajala na študij v večja mesta takratne monarhije, kjer so se seznanili z nogometno igro. Ob vrnitvi domov so z novo športno panogo seznanili mlajše generacije. Pomembno vlogo je odigralo tudi posebno srednješolsko okolje na Slovenskem, v katerem so se mešali dijaki slovenske in nemške narodnosti, ti pa so imeli tesnejše stike z rojaki iz drugih delov monarhije, kjer so nogomet spoznali že prej. Selekcije igralcev so nastajale tako, da so se najprej ustvarjale po razredih in nato do izbranih vrst posameznih šol, kar je privedlo tudi do selekcij po narodnosti. Posebej se je to dogajalo v Mariboru, saj so bile tekme ostrejše, uspeh pa ni odločal samo o športni časti, temveč je zmaga Slovencev ali Nemcev v takratnih okoliščinah pomenila tudi političen uspeh. Nogomet je bil priljubljen med dijaki, kmalu pa so ga začeli igrati tudi drugi.¹

Tako je bil tudi v Celju že spomladi leta 1901 – po navedbah časnika celjskih Nemcev *Deutsche Wacht*, naj bi se to zgodilo že leta 1900² – ustanovljen prvi nogometni klub, ki ga lahko štejemo za neke vrste predhodnika kasnejšega osrednjega kluba celjskih Nemcev, Athletik SK Cillija. To je bil Cillier Deutsche Sportverein, njegov prvi predsednik pa je bil celjski lekarnar Max Rauscher. Za klubske barvi so izbrali (te je kasneje prevzel Athletik SK) rumeno in modro, ki simbolizirata mesto Celje. Moštvo je že istega leta odigralo tudi prvo uradno tekmo.³ Nasprotnik Celjanov je bilo moštvo ljubljanskih Nemcev, Laibacher Sportverein, ki je na prvi uradni nogometni tekmi v Celju neizkušene domačine gladko premagal s 4:1.⁴ Kmalu zatem je sledila tudi povratna tekma v Ljubljani, ki so jo na presenečenje ljubljanske športne javnosti tokrat dobili celjski *Sportvereinovi* z enakim rezultatom 4:1.⁵ Celjani so na svoji premierni tekmi nastopili v postavi: vratar dr. Eugen Negri, obramba Hren in Bechine, vezista Preamschak in Oskar Jaklin ter napadalci Daniel Rakusch, dr. König, Käs, Fischer in dr. Walter Negri. Moštvo je svoje tekme igralo na takratnem celjskem prireditvenem prostoru Glaziji (*Festwiese*

¹ Rudi Turk, *VEČ kot igra: 80 let nogometa na območju Maribora*, Medobčinska nogometna zveza Maribor (Maribor, 2008), str. 15; Drago Stepišnik, *50 let ustanovitve vodstvene nogometne organizacije na Slovenskem*, Nogometna zveza Slovenije (Ljubljana, 1970), str. 11 (v nadaljevanju: Stepišnik, *50 let ustanovitve vodstvene nogometne organizacije na Slovenskem*).

² »30 Jahre Athletiksportklub«, *Deutsche Zeitung*, št. 46, 7. 6. 1936, str. 5–6 (v nadaljevanju: »30 Jahre Athletiksportklub«).

³ »Fussballwettbewerb«, *Deutsche Wacht*, št. 53, 4. 7. 1901, str. 3; »Fussballwettbewerb«, *Deutsche Wacht*, št. 56, 14. 7. 1901, str. 4.

⁴ »Fussballwettbewerb«, *Deutsche Wacht*, št. 57, 18. 7. 1901, str. 3.

⁵ »Fussballwettbewerb in Laibach«, *Deutsche Wacht*, št. 77, 26. 9. 1901, str. 3.

Glacis). Iz razpoložljivih virov – neki neimenovani deček je pri tem celo dejal: »Mi, ki smo bili takrat še otroci, vendar že zapriseženi ljubitelji nogometa, smo na člane prvega moštva gledali kot na prave polbogove« – je mogoče ugotoviti, da je moštvo izjemno hitro pridobilo simpatije nemških ljubiteljev športa v mestu ob Savinji. Najboljši in najbolj priljubljen igralec v moštvu je bil vratar dr. Eugen Negri, ki je na tekmah nastopal v belih usnjenih rokavicah, kar je za tiste čase predstavljalo pravo atrakcijo. Ob bok vratarju dr. Negriju lahko postavimo tudi napadalca Daniela Rakuscha, ki so ga navijači zaradi izjemne hitrosti poimenovali kar »Maschine«, igralca z najmočnejšim udarcem v moštvu Willija Rakuscha ter Walterja Negrija, ki je nogomet kot študent pred tem igral tudi pri graškem Grazer Athletik Klubu (GAK). Člani Sportvereina so bili pretežno iz vrst študentov in akademikov, klub pa je bil izredno dobro organiziran, o čemer priča tudi podatek, da so imeli poleg prvega moštva tudi rezervno in mladinsko moštvo.⁶

Moštvo Cillier Deutsche Sportverein je svojega prvega konkurenta dobilo leta 1902, ko je nekoliko mlajša nemška mladina ustanovila Cillier Deutsche Fußballvereinigung, ki za razliko od Sportvereina ni bil prijavljen pri takratnih oblasteh in je veljal za neke vrste »divji« klub. Kljub temu je bil klub dobro organiziran, saj je imel predsednika, blagajnika, nadzornika ter druge organe kluba in je deloval po strogo določenih pravilih. Klub so večinoma sestavljali obrtni vajenci in dijaki celjske deške meščanske šole nemške narodnosti. Klubske barve so bile belo-črne. Dijaki so bili vseskozi na udaru šolskih oblasti, pri čemer je izstopal predvsem takratni ravnatelj deške meščanske šole Anton Paul, zapriseženi sovražnik nogometne igre, ki jim je nekega dne tudi zaplenil žogo. Ostri ukrepi ravnatelja pa dijakov niso odvrnili od nogometa; znana celjska nogometna anekdota namreč pripoveduje, da so dijaki kmalu skovali načrt, kako žogo (po zaplembi je bila spravljena v zbornici) dobiti nazaj. To so storili na zadnji šolski dan leta 1902, ko so vedeli, da bo zbornica zaradi podelitve spričeval prazna. Pogumni dijaki so se tako med podelitvijo spretno pretihotapili v zbornico in odnesli žogo, ki je nato še dolgo služila za razvijanje nogometnih spretnosti.⁷

2. septembra 1904 je sledil naslednji mejnik v zgodovini celjskega nogometa; organizirana je bila prva uradna nogometna tekma med dvema celjskima moštvoma, celjski derbi, v katerem sta bila glavna akterja moštvi Cillier Deutsche Sportverein in Cillier Deutsche Fußballvereinigung, tekma pa je bila odigrana na igrišču na Glaziji. Moštvi sta pred tekmo celo natisnili reklamne brošure, ki so jih nato prodajali po mestu, kar je še en dokaz, kako dobro organizirana sta bila oba športna kluba. Tudi tekma je bila prava paša za oči;

⁶ »30 Jahre Athletiksportklub«, *Deutsche Zeitung*, št. 46, 7. 6. 1936, str. 5–6.

⁷ »30 Jahre Athletiksportklub – II. Teil«, *Deutsche Zeitung*, št. 48, 14. 6. 1936, str. 6.

motivirani člani Fußballvereinigunga so se na tekmo dobro pripravili in na koncu izkušenejše *sportvereinovce* (ti so jih pred tekmo vseskozi podcenjevali) presenetljivo premagali s 5:3. Prva uradna tekma in zmaga moštva Fußballvereinigung pa je bila žal obenem tudi njegova zadnja; večina najboljših igralcev kluba je po tekmi prestopila v vrste Sportvereina in tako je klub, ki je imel sicer dobre temelje za nadaljnji razvoj, čez noč ostal skoraj brez vseh najboljših igralcev.⁸

Že leta 1905 je celjski nogomet zašel v hudo krizo. Nemška telovadna društva so začela vse bolj agresivno delovati proti obema nogometnima društvoma, saj sta jim predstavljala hudo konkurenco, prišlo pa je tudi do konflikta med člani Sportkluba in Fußballvereinigunga, ki kljub dogovoru niso več želeli trenirati skupaj. Kamen spotike je bil predvsem podcenjujoč odnos mlajših članov Sportkluba do kolegov iz Fußballvereinigunga, ki so večinoma prihajali iz nižjih družbenih slojev.⁹

16. aprila 1906 je bil v Celju sestanek predstavnikov treh osrednjih nemških športnih društev: Deutscher Sportverein, Deutscher Athletik Klub – Eiche in Deutscher Fußballvereinigung. Ugotovili so, da lahko celjski šport napreduje le, če bo imelo vso športno aktivnost v rokah samo eno osrednje športno društvo. Za to sta se najbolj zavzemala Willi Rakusch in novinar celjskega časnika *Deutsche Wacht* Walter. Na sestanku je bil prav tako sestavljen pripravljalni odbor, njegova naloga pa je bila pripraviti vse potrebno za ustanovitev novega športnega društva in organizirati ustanovni občni zbor. Odbor so sestavljali Franz Rebeuschegg, Heinrich Findeisen, Adolf Perissich in Sepp Krell. Ustanovni občni zbor novega športnega društva je bil 9. maja 1906. Društvo je dobilo ime Deutscher Athletik Sportklub Eiche (leta 1908 skrajšano v Deutscher Athletik Sportklub), prvi predsednik pa je postal celjski hotelir Franz Rebeuschegg.¹⁰

Deutscher Athletik Sportklub je bil multidisciplinarno športno društvo, v katerem je največje uspehe dosegala prav nogometna sekcija, ki je takrat veljala za graškim Grazer Athletik Klubom (GAK) za najboljšo na območju štajerske in koroške (*Alpenland*) regije. Ni bila redkost, da so celjski *atletiki* svoje nasprotnike iz Ljubljane, Maribora in drugih mest na prijateljskih tekmah premagovali z desetimi goli razlike in več. *Athletiki* so leta 1911 nastopili tudi na močnem tekmovanju za Pokal graškega jesenskega sejma (*Grazer Herbstmesse-Pokal*), kjer jim je uspelo priti vse do finala, ki so ga nato izgubili proti graškemu GAK-u. Celjani so na tekmovanju nastopili v postavi Fuchs,

⁸ Prav tam.

⁹ »30 Jahre Athletiksportklub – III. Teil«, *Deutsche Zeitung*, št. 50, 21. 7. 1936, str. 6.

¹⁰ Prav tam.

Stoklasser, Werchan, Staudinger, Krell, Cölestin, Hirschal, Pacchiaffo, de Toma, Krell in Hren.¹¹

Klub je 1. aprila 1911 v prostorih Nemške hiše (*Deutsches Haus*) v Celju organiziral tudi odmevno proslavo ob petletnici svojega delovanja. Prireditelji, ki so se je udeležili vsi pomembnejši Celjani nemške narodnosti, na čelu s klubskim predsednikom Franzem Rebeuscheggom, je popestril tudi bogat kulturni program, v katerem so nastopali številni celjski nemški pevski zbori in pihalni orkester, vrhunec večera pa je bil slavnostni ples. Glamurozna prireditev v izvedbi klubskega vodstva je bila jasen znak, da želi klub nogometno javnost na Slovenskem opozoriti na svoj dominantni položaj v lokalnih nogometnih krogih. Klub je do leta 1914 postavil resnično dobre in zdrave temelje za dolgoročen in uspešen razvoj, a ga je leta 1914 prekinil izbruh prve svetovne vojne, ko je avstroogrška vojska mobilizirala več kot 60 % klubskih članov.¹²

ATHLETIK SK CELJE – NEMŠKA TRDNJAVA V MESTU OB SAVINJI

V Celju je septembra 1919 kot prvi s tekmo proti ljubljanski Iliriji svojo dejavnost obnovil leta 1906 ustanovljeni klub celjskih Nemcev,¹³ Athletik SK Celje,¹⁴ ki se je po koncu prve svetovne vojne znašel v precej nezavidljivem položaju.¹⁵ Celjski Nemci, zdaj odrezani od matične domovine, seveda niso več uživali privilegijev, ki so jih bili deležni pred prvo svetovno vojno. Klub je tako čez noč postal brezdomec, saj so mu nove oblasti igrišče na Glaziji odvzele in ga dodelile novoustanovljenemu klubu Slovenskemu sport klubu Celje. Athletik SK pa vseeno ni dolgo ostal brezdomec; na pobudo bratov Daniela in Willija Rakuscha – ki sta bila leta 1900 tudi člana prve enajsterice Cillier Deutsche Sportvereina – je klubu kmalu uspelo odkupiti zemljišče na celjski Skalni kleti, ki je postalo novi dom *Athletikov*. Igrišče je bilo na izredno neugodnem in vlažnem terenu z ribnikom in so ga vseskozi ogrožale poplave. Neutrudnemu klubskemu vodstvu je ob izdatni finančni pomoči Franza Rebeuschegga in Franza Königa uspelo teren izsušiti in urediti za tiste čase eno najlepših športnih igrišč v kraljevini. Klubska uprava je bila tako med letoma

¹¹ Prav tam.

¹² Prav tam.

¹³ Za več podrobnosti o nemški manjšini v obdobju med obema vojnama v Celju glej: Mateja Ratej, »Kraji na slovenskem Štajerskem in Maribor v letih 1918–1941 – Politični položaj nemške narodne manjšine v mestnih občinah Maribor, Celje in Ptuj«, *Studia Historica Slovenica* 6, št. 2–3 (2006), str. 445–466.

¹⁴ Arhiv Jugoslavije, fond FSJ, škatla K-110 (Slovenija), Fudbalski savez Jugoslavije, Nogometna podzveza Celje, str. 1–2.

¹⁵ »30 Jahre Athletiksportklub – III. Teil«, *Deutsche Zeitung*, št. 50, 21. 7. 1936, str. 6.

1906 in 1914 kot tudi med obema vojnama v celjskem hotelu Pošta, katerega lastnik je bil tudi klubski predsednik Franz Rebeuschegg.¹⁶

Celjski *Athletiki* so tudi med obema vojnama veljali za odlično organiziran klub z zelo resnimi ambicijami v slovenskem nogometu, na vrhu klubske hierarhije pa je izjemno učinkovito delovala trojka v sestavi: predsednik Franz Rebeuschegg, prvi klubski operativec Franz König in finančni svetovalec Erich Negri. Ključna poteza na poti do številnih klubskih uspehov je bila storjena že kmalu po obnovitvi klubskega delovanja, ko je prvi klubski operativec Franz König v Celje pripeljal Dunajčana Karla Dürschmieda. König mu je zagotovil službo v eni izmed svojih trgovin, obenem pa je Dürschmied opravljal še vlogo igralca in glavnega klubskega trenerja. Karl Dürschmied se je kmalu izkazal kot izjemen nogometni pedagog, pod njegovim vodstvom so celjski *Athletiki* v letih 1920 in 1921 igrali morda celo najboljši nogomet na Slovenskem. Celjsko moštvo je bilo med slovenskimi nogometnimi navijači znano predvsem po tem, da je veljalo za najbolj borbeno moštvo v ligi, ki ne popusti do zadnjega sodnikovega žvižga. *Athletiki* so pod vodstvom Karla Dürschmieda vedno igrali izjemno napadalno, tudi za ceno napake ali poraza.¹⁷

Slika 1: Moštvo celjskih Nemcev Athletik SK (Eiche) iz leta 1920. Celjski *Athletiki* so vseskozi nastopali v rumeno-modrih majicah z velikim celjskim grbom na prsih.

Vir: Volfand in Šuster, *125 let športa v Celju*.

Athletiki so dobre igre v sezoni 1920–1921 oplemenitili z uvrstitvijo v finale državnega prvenstva, kjer so se pomerili s takratnim stebrom slovenskega nogometa, SK Ilirijo. Finalna tekma med Athletik SK-jem in SK Ilirijo,

¹⁶ »30 Jahre Athletiksportklub – 4. Teil«, *Deutsche Zeitung*, št. 52, 28. 7. 1936, str. 6.

¹⁷ »Nogometne tekme o Veliki noči«, *Sport*, št. 14, 1. 4. 1921, str. 107.

odigrana 18. julija na celjski Skalni kleti, je bila ena izmed najbolj napetih tekem v zgodovini državnih prvenstev; *Athletiki* so sredi prvega polčasa vodili že s 3:0, a je Ilirijanom nato uspelo igro preobrniti in tekma se je končala z remijem 4:4.¹⁸

A prave težave so se takrat šele začele. *Athletiki* so pričakovali, da bo sodnik tekmo podaljšal za dvakrat po 15 minut, kar se na njihovo veliko presenečenje ni zgodilo. Vodstvo podzveze je namesto tega sklenilo, da bosta moštvi 15. avgusta odigrali novo tekmo, ki bo odločala o nogometnem prvaku za sezono 1920–1921.¹⁹ *Athletiki* so ostro protestirali in napovedali, da se nove finalne tekme ne bodo udeležili. Sočasno so o domnevnih organizacijskih nepravilnostih Ljubljanske nogometne podzveze obvestili tudi krovno nogometno organizacijo v Zagrebu. *Athletiki* so vztrajali in se tekme 15. avgusta res niso udeležili. Reakcija Ljubljanske nogometne podzveze je bila burna; *Athletik SK* so suspendirali iz vseh tekmovalj pod okriljem podzveze, prav tako pa je klub dobil prepoved igranja kakršnih koli tekem za nedoločen čas.²⁰ A tekmovalnega cirkusa obeh klubov s tem še ni bilo konec. Kmalu je sledil nov preobrat: vodstvo krovne nogometne organizacije v Zagrebu je ugodilo pritožbi *Athletika* in vodstvu Ljubljanske nogometne podzveze naročilo, naj organizira novo srečanje, na katerem bosta moštvi odigrali samo podaljšek dvakrat 15 minut.²¹ Ponovni, tokrat polurni obračun istih nasprotnikov je bil 25. septembra. Da bo mera polna, sta se moštvi ponovno razšli z neodločenim rezultatom, tokrat 1:1, in vodstvu podzveze ni preostalo nič drugega, kot da razpiše novo, tokrat odločilno srečanje.²²

To je bilo odigrano v Celju 2. oktobra 1921 – v času, ko je že potekalo novo prvenstvo za sezono 1921–1922, kar je bil še dodaten absurd Ljubljanske nogometne podzveze – veliki končni zmagovalec pa je bilo moštvo *SK Ilirije*, ki je tekme ugnalo z visokim rezultatom 7:2 in osvojilo naslov prvaka Ljubljanske nogometne podzveze. Končni rezultat sicer ni bil realen glede na potek dogodkov na igrišču; po izenačeni igri se je prvi polčas končal z 2:2, na začetku drugega polčasa pa je sodnik v sumljivih okoliščinah izključil osrednjega branilca celjskih *Athletikov*, kar je bil vzrok za popoln razpad sistema Celjanov. Ilirijani so izkoristili priložnost, dosegli kar pet zadetkov in na koncu gladko zmagali s 7:2. Za razliko od Ljubljančanov so bili *Athletiki*

¹⁸ »Prvenstvena tekma Ilirija : *Athletiki* 4 : 4 (2 : 3)«, *Sport*, št. 30, 22. 7. 1921, str. 236; »Neodločena tekma za prvenstvo Slovenije v nogometu: Ilirija, Ljubljana : *Athletiki*, Celje 4 : 4«, *Jutro*, št. 168, 19. 7. 1921, str. 3.

¹⁹ »Finale za prvenstvo Slovenije«, *Sport*, št. 32, 5. 8. 1921, str. 251.

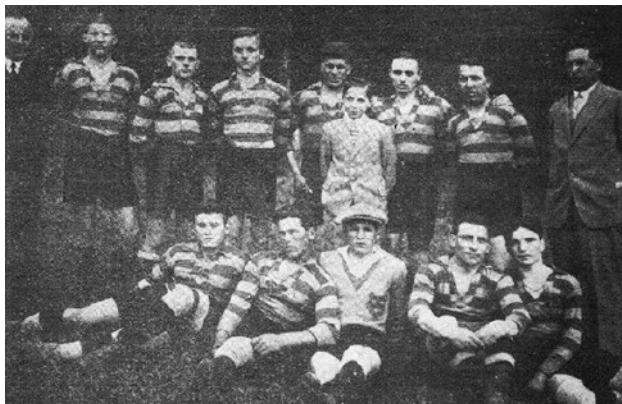
²⁰ »Prvenstvo Slovenije 1920/21«, *Sport*, št. 34, 19. 8. 1921, str. 268; »*Athletiksportklub* v Celju«, *Sport*, št. 35, 29. 8. 1921, str. 276.

²¹ »Jugoslovanski nogometni savez«, *Sport*, št. 40, 30. 9. 1921, str. 312.

²² Prav tam; »Nogometna tekma Ilirija – *ASK Celje*«, *Nova doba*, št. 115, 27. 9. 1921, str. 3.

ponovno ogorčeni nad razpletom dogodkov tako na travnatem igrišču kot izven njega in so še dolga leta govorili, da jim preprosto niso dovolili zmagati. Kljub grenkemu porazu se je sezona 1920–1921 v zgodovino zapisala kot najuspešnejša v klubski zgodovini. Za konec pa še zanimiv podatek, ki priča o tem, kako velik vpliv je imela v tistem obdobju v slovenskem nogometu SK Ilirija: odločilno tekmo na Skalni kleti v Celju je sodil nihče drug kot *spiritus agens* SK Ilirije in Ljubljanske nogometne podzveze – Evgen Betetto (!?).²³

Pod vodstvom Karla Dürschmieda – ki je bil velik zagovornik nogometnega povezovanja z avstrijskimi klubi – so *Athletiki* odigrali tudi številne prijateljske tekme z najboljšimi avstrijskimi moštvi; trikrat s slovitim dunajskim SK Rapidom, dvakrat z Wiener Sportklubom, dvakrat z Wiener Athletik Sportklubom in po enkrat z graškim Sturmom, Grazer Athletik klubom (G. A. K.) ter Grazer Amateure, odigrali pa so tudi prijateljske tekme s klubi iz Innsbrucka, Beljaka in Celovca.²⁴

Slika 2: Moštvo celjskih Nemcev Athletik SK iz sredine dvajsetih let.
Vir: *Sportni list*.

Kako pomemben člen v verigi uspehov celjskih *Athletikov* je predstavljal Karl Dürschmied, je bilo jasno, ko je zapustil klubske vrste in se vrnil na Dunaj; *Athletiki* so nato leta životarili v slovenskem nogometu in niso dosegali vidnejših rezultatov. Položaj se je izboljšal šele leta 1935, ko so se ponovno izoblikovali v najboljše celjsko moštvo, klubskemu vodstvu pa je uspelo doseči dogovor z nekdanjim uspešnim trenerjem Karlom Dürschmiedom, ki se

²³ »Ilirija – Athletiksportklub Celje 7:2 (2:2)«, *Sport*, št. 41, 7. 10. 1921, str. 318. »Borba za prvenstvo Slovenije v nogometu: Ilirija ostane prvak, celjski Athletiki so podlegli v razmerju 7:2«, *Nova doba*, št. 115, 3. 10. 1921, str. 3; »Die Meisterschaft von Slowenien im dritten Treffen entschieden«, *Cillier Zeitung*, št. 80, 3. 10. 1921, str. 3.

²⁴ »30 Jahre Athletiksportklub – 4. Teil«, *Deutsche Zeitung*, št. 52, 28. 7. 1936, str. 6.

je zavezal, da bo vsako poletje prišel v Celje in intenzivno delal z moštvom in ga čim bolje pripravil za prvenstvena tekmovanja. *Athletiki* so po njegovi vrnitvi ponovno začeli igrati svoj prepoznavni, napadalni in borbeni nogomet in videti je bilo, da bodo kmalu spet začeli resneje posegati v slovensko nogometno dogajanje. V tistem obdobju je izredno dobre rezultate začelo dosegati tudi mladinsko moštvo, ki ga je klubsko vodstvo videlo kot ključni člen pri osvajanju lovorik v prihajajočem desetletju. To se ni nikoli uresničilo, saj je klub – čeprav je tudi po šestopriprilskih dogodkih intenzivno nastopal v tekmovalnih sistemih Tretjega rajha – zaradi izbruha druge svetovne vojne bolj ali manj životaril, leta 1944 pa zaradi finančnih težav in okrnjenega igralskega kadra dokončno prenehal delovati.²⁵

SLOVENSKI SPORTNI KLUB CELJE – ŠPORTNI STEBER CELJSKEGA SLOVENSTVA

Ideja za nastanek slovenskega športnega društva v mestu ob Savinji se je začela med narodno zavednimi Celjani porajati že takoj po koncu prve svetovne vojne. Dolgoletna nemška nadvlada v mestu je pustila očitne posledice tudi v pojmovanju športnih društev, ki so imela poleg športnega tudi narodnostno-politični značaj. Zato so bili celjski Slovenci, zdaj v novi državi, trdno odločeni ustanoviti svoje športno društvo, ki bo gojilo tudi nogomet. Prvi resni dogovor o nastanku novega kluba in njegovi organizacijski strukturi je potekal med celjskimi nogometnimi navdušenci že konec leta 1918 v takratni celjski gostilni *Črna mačka*, vendar je šlo v tem primeru še za »divji«²⁶ nogometni klub, saj še ni bil registriran pri oblasteh. Na uradni nastanek prvega slovenskega nogometnega kluba v Celju je bilo treba počakati še približno leto dni; ustanovni občni zbor je bil 27. decembra 1919 v takratnem celjskem hotelu *Pri kroni* (danes Ljubljanska cesta 10 v neposredni bližini Gledališkega trga). Prvi predsednik je postal Oskar Černelič,²⁶ takrat še mlad uradnik v pošiljnici, pozneje pa ravnatelj celjske podružnice Oblastne hranilnice, upravnih odpor pa so sestavljali ugledni Celjani dr. Mirko Hrašovec, Riko Pestevšek, Ivo Ferlež in Matija Benčan.²⁷ Že leta 1921 je prišlo do sprememb v klubskem vodstvu; Oskarja Černeliča je na predsedniškem mestu zamenjal dr. Franc Kloar, podpredsednik pa je postal Riko Pestevšek.²⁸ Finančna sredstva, ki so

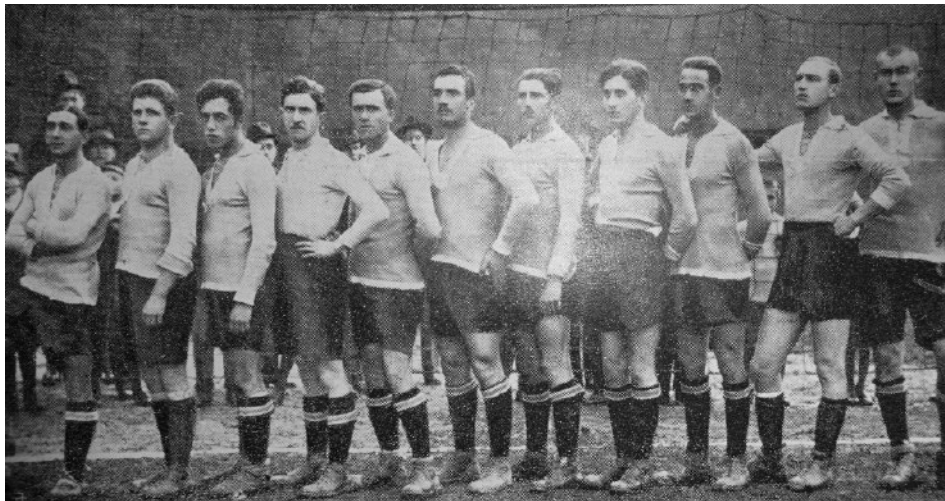
²⁵ Prav tam.

²⁶ »Športni klub«, *Slovenski narod*, št. 1, 1. 1. 1920, str. 4.

²⁷ Jasna Marinček, »80 let nogometa v Celju«, v: *80 let nogometa v Celju*, ur. Jože Volfand (Celje, 1999), str. 16–18 (v nadaljevanju: Marinček, »80 let nogometa v Celju«).

²⁸ »Občni zbor sportnega kluba Celje«, *Sport*, št. 8, 18. 2. 1921, str. 64; »Športni klub Celje«, *Nova doba*, št. 113, 21. 9. 1921, str. 2.

bila potrebna za delovanje kluba, so prispevali predvsem slovenski mecen – ljubitelji nogometa, med katerimi velja omeniti Ljubljansko kreditno banko, Zvezo slovenskih trgovcev Celje, češko Union banko in celjskega lekarnarja Vojka Arka.²⁹

Slika 3: Moštvo S. K. Celja iz leta 1920. Vir: *Sport*.

Celjski SSK je bil tudi eden izmed sedmerice klubov, ki so bili soustanovitelji Ljubljanske nogometne podzveze, njegov predstavnik dr. Franc Kloar pa je bil izvoljen v prvi upravni odbor novoustanovljene podzveze. Celjani v prvem prvenstvu podzveze sicer niso nastopili – kljub temu so Celjani tudi v prvem letu delovanja igrali različne prijateljske tekme – nato pa so bili v obdobju 1921–1941 ob nemškem Athletiku stalni celjski predstavnik v tekmovalnih sistemih Ljubljanske nogometne podzveze.³⁰ Celjani so prvič na uradnih tekmah pod pokroviteljstvom Ljubljanske nogometne podzveze nastopili 24. oktobra 1920 proti mestnemu tekmecu Athletiku in presenetljivo zmagali z 2:0, začetno obdobje klubske zgodovine pa je najbolj zaznamoval osrednji branilec SSK Celja Janko Cizej.³¹

Vsa leta je imel SSK Celje velike težave z igriščem. Celjski mestni magistrat je sicer ugodil prošnji SSK-ja za dodelitev primerne prostora za igrišče in

²⁹ Marinček, »80 let nogometa v Celju«, str. 18; Arhiv Jugoslavije, fond FSJ, škatla K-110 (Slovenija), Fudbalski savez Jugoslavije, Nogometna podzveza Celje, str. 1–2.

³⁰ »Deset let ljubljanskega nogometnega podsava 1920–1930«, *Sportni list*, št. 16, 31. 5. 1930, str. 2.

³¹ »Celje : Athletiksportklub 2 : 0 (0 : 0)«, *Sport*, št. 19, 1. 11. 1920, str. 6; »Športni klub Celje – prvak Celja«, *Nova doba*, št. 128, 26. 10. 1920, str. 2; »Nogometna tekma«, *Nova doba*, št. 129, 28. 10. 1920, str. 2–3.

mu dodelil travnik na Glaziji (tega je pred vojno uporabljalo nemško moštvo Atletik SK), a težav SSK-ja s tem še ni bilo konec. Dejstvo je, da klub ni dobil tega, kar je pričakoval; SSK je od mestnega magistrata pričakoval sprejetje odloka, s katerim bi trajno razpolagali z igriščem na Glaziji, prav tako pa jim mestne oblasti niso namenile nobenih finančnih pomoči, kar so po tihem vseskozi pričakovali. Prvotni načrt o preureditvi Glazije v moderno urejen športni prostor zaradi pomanjkanja finančnih sredstev tako ni bil uresničljiv. Še več, SSK je bil nenehno na udaru nekaterih mestnih odbornikov, med katerimi je izstopal predvsem Maks Janič, ki so se zavzemali za to, da se na Glaziji ne bi izvajale športne dejavnosti.³² Šele leta 1934 je bil sklenjen sporazum, da bosta na Glaziji domovala Sokolsko društvo in Športni klub Celje, izdano pa je bilo tudi dovoljenje za gradnjo garderobe in vodovoda. SSK je tako končno vsaj za silo uredil svoje igrišče, ki ga je nato uporabljal vse do začetka druge svetovne vojne.³³ Toda strah pred izgubo igrišča na Glaziji je bil vseskozi prisoten; tako lahko še leta 1940 v časniku *Jutro* zasledimo podatek, da klubu grozi izguba igrišča, na kar sta na 21. letni skupščini kluba opozarjala tudi takratni predsednik Božidar Ravnikar in vodja nogometne sekcije Stanko Pertot.³⁴

Slika 4: Nogometasi Športnega kluba Celje med leti 1930 in 1940. Z leve proti desni stojijo: Klaučer, Herman, Thalčič, Vili Čater, Grosek, Uršič, Andrej Svetek, Nac Kohne, Leskovšek, Regner, Maks Vouk; čepi vratar Stanič. Vir: Volfand in Šuster, *125 let športa v Celju*.

³² »Glazija in športni klub«, *Nova doba*, št. 40, 8. 4. 1924, str. 3.

³³ Marinček, »80 let nogometa v Celju«, str. 18–30.

³⁴ »Uspešno delovanje SK Celje«, *Jutro: ponedeljska izdaja*, št. 80a, 8. 4. 1940, str. 7.

DRUGI CELJSKI NOGOMETNI KLUBI

Med obema vojnama so poleg osrednjega nemškega in slovenskega kluba, Atletik SK-ja in SSK Celja, v raznih oblikah tekmovanj sodelovali še naslednji celjski klubi, registrirani pri Ljubljanski nogometni podzvezi: Atletik SK Vojnik (ustanovljen leta 1920), SK Svoboda (1920), SK Redstar (1920), SK Slavija (1920), SK Olimp (1928) in SK Jugoslavija (1932), klerikalno obarvan klub, ki je svoje tekme igral na Glaziji.³⁵

Slika 5: Moštvo klerikalno obarvane SK Jugoslavije iz leta 1930.
Vir: Kuzma in Kramer, *100 let športa v Celju*.

Najbolj sporen med njimi je bil vsekakor Atletik SK iz Vojnika, ki je bil avgusta leta 1920 ustanovljen kot podružnica celjskega Atletik SK-ja.³⁶ Klub, katerega igralski kader so sestavljali Ivan Anditsch, Ivan Beuc, Anton Breuc, Hermann Hrastnigg, Franc Jekl, Franc Kališnik, Ivan Kemmetmüller, Ferdo

³⁵ Jože Kuzma in Franček Kramer, *100 let športa v Celju*, ZTKO Celje (Celje, 1990), str. 88 (v nadaljevanju: Kuzma in Kramer, *100 let športa v Celju*); Mario Rieger, *Album nogometnih klubova Jugoslavije*, Pučki nakladni i tiskovni zavod »Zvono« (Zagreb, 1925), str. 116; »Spisak klubova J. N. S.-a«, *Sportista: službeni organ JNS-a*, št. 634, 4. 12. 1930, str. 5; Arhiv Jugoslavije, fond FSJ, škatla K-110 (Slovenija), Fudbalski savez Jugoslavije, Nogometna podzveza Celje, str. 17–18; »Celjska Jugoslavija prvak II. razreda«, *Jutro: ponedeljska izdaja*, št. 115, 20. 5. 1940, str. 7.

³⁶ »Athletiksportklub Vojnik pri Celju«, *Sport*, št. 11, 4. 9. 1920, str. 8.

Kukovec, Makso Kovač, Oton Ojstreš, Leopold Possnig, Vili Possnig, Oskar Punčer, Albin Ribizl, Ferdo Rossman, Franc Senitza, Fritz Schoster, Franc Schweiger, Franc Skoflek, Franc Soster, Viktor Spes in Holdi Uratarič,³⁷ je kmalu dokazal, da pregovor *Poturčenec je hujši od Turka* v njegovem primeru še kako drži; klub je bil leglo nemškega nacionalizma, ki je v svoji nemško-nacionalni propagandni aktivnosti kmalu prekosil tudi svojega starejšega brata iz Celja. Kmalu je zaradi tega razumljivo padel v nemilost lokalnih oblasti in se v zgodovino zapisal kot prvi in obenem edini uradno registriran nemški nogometni klub na Slovenskem, ki so ga zaradi nemško-nacionalne politično-propagandne aktivnosti oblasti razpusstile. V uradni objavi Ljubljanske nogometne podzveze v tedniku *Sport* z dne 6. maja 1921 lahko zasledimo zapis: »Athletiksportklub v Vojniku pri Celju je vsled prekoračenja društvenega delokroga (politična propaganda) oblastveno razpuščen in se črta iz imenika članov L. N. S.«, potem pa za klubom izgine vsaka sled.³⁸

Že na začetku leta 1920 je svoj klub, SK Svoboda, ustanovila tudi celjska podružnica Delavsko-izobraževalne zveze Svoboda. Celjska Svoboda je svojo prvo tekmo odigrala 25. marca 1920 na tezenskem nogometnem igrišču v Mariboru proti SK Herthi in zmagala z 2:1.³⁹ Prvi klubski kader, potrjen pri Ljubljanski nogometni podzvezi, so sestavljali Ivan Škorjanc, Rudolf Supanc, Franjo Sirše, Franc Seidl, Joško Ratajc, Andrej Regner, Franc Rojnik, Herbert Rupsch, Juro Rebernak, Vinko Papov, Franc Pillich, Ludvik Palier, Leopold Leban, Adolf Kokalj, Franc Kager, Franc Katsch, Štefan Hojnik, Franjo Hojnik, Gustav Hojnik, Ciril Bohm, Anton Besenscheg, Nenad Alojzij, Miroslav Bulatovič, Ivan Schrangl, Anton Stožir in Amand Popernik.⁴⁰ Klub je – podobno kot njegovi ljubljanski in mariborski kolegi – deloval do julija 1935, ko so ga oblasti prepovedale.⁴¹

Na začetku jesenske sezone 1929–1930 dobi Celje še nov klub s sedežem v Gaberju, SK Olimp. Športne dejavnosti so se v Gaberju začele že leta 1923, ko so mladi delavci ustanovili »divji« športni klub Mars. Pobudnika ustanovitve sta bila Ciril Trebičnik in Silvester Dečman, soustanovitelji pa Jože in Edi Končan, Jaka in Ludvik Kalč, Albert Flis, Janez Koželj, Jože Lavrinc, Franc Koštomaj, Tone Holzinger, Valter Haberl, Tone Pinter, France in Simon Lešek, Avgust Kaučič in Ludvik Kukovič. Skoraj vsi so bili zaposleni v Tovarni emajlirane posode. Športni klub ni bil registriran, a je kljub temu igral z vsemi klubi v Celju. Razvoj kluba so močno ovirale takratne materialne razmere.

³⁷ »Athletik SK Vojnik«, *Sport*, 1. 4. 1921, str. 112.

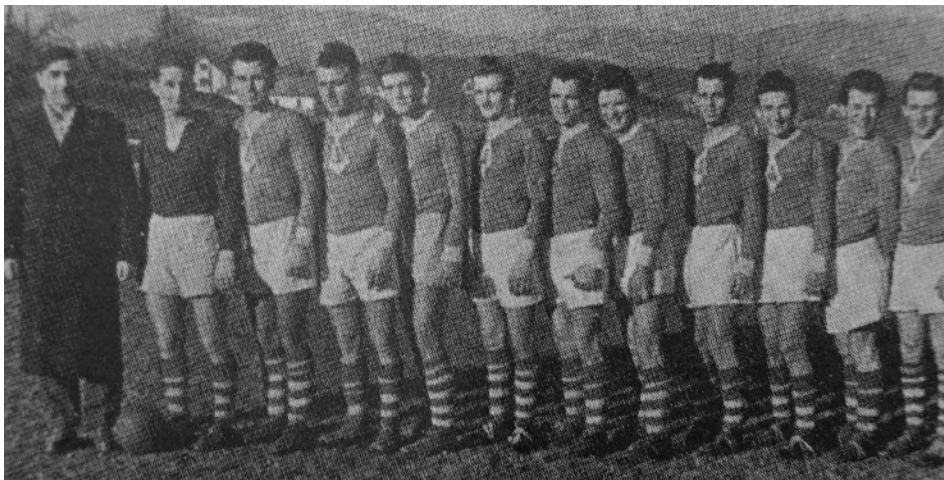
³⁸ »Službene objave«, *Sport*, št. 19, 6. 5. 1921, str. 152.

³⁹ »Prvo nogometno tekmo«, *Nova doba*, št. 38, 27. 3. 1920, str. 2.

⁴⁰ »SK Svoboda Celje«, *Sport*, št. 6, 5. 2. 1921, str. 48.

⁴¹ »Zakaj razpust Svobode«, *Slovenec*, št. 161a, 19. 7. 1935, str. 2.

Leta 1928 so športniki sklenili postaviti delovanje kluba na trdnejše temelje. Sklicali so občni zbor v gostilni *Kancijan* in na njem preimenovali svoj športni klub v Športno društvo Olimp ter se registrirali.

Slika 6: Prvo moštvo gabskega Olimpa iz sezone 1929–1930.

Vir: Kuzma in Kramer, *100 let športa v Celju*.

Prvo uradno tekmo je SK Olimp odigral 29. septembra 1929 proti mestnemu tekmeču Athletik SK-ju.⁴² SK Olimp je v tekmovalnih sistemih Ljubljanske nogometne podzveze sodeloval vse do leta 1941, za najuspešnejšo sezono po rezultatih pa lahko štejemo 1936–1937, v kateri je na koncu osvojil zelo solidno četrto mesto.⁴³

VIRI IN LITERATURA:

Arhivski viri

Arhiv Jugoslavije, fond FSJ, škatla K-110 (Slovenija), Fudbalski savez Jugoslavije, Nogometna podzveza Celje.

Časniki

Cillier Zeitung, 1921

Deutsche Wacht, Celje 1901

⁴² Marinček, *80 let nogometa v Celju*, str. 25; Kuzma in Kramer, *100 let športa v Celju*, str. 52–53; »Celjski sport«, *Nova doba*, št. 77, 29. 9. 1929, str. 25.

⁴³ »Sport«, *Nova doba*, št. 23, 4. 6. 1937, str. 4.

Deutsche Zeitung, Celje 1936
Jutro, Ljubljana 1921
Jutro: ponedeljska izdaja, Ljubljana 1937, 1940
Mariborski večernik Jutra, Maribor 1937
Nova doba, Celje 1920, 1921, 1924, 1929, 1936, 1937
Slovenec, Ljubljana 1935
Slovenski narod, Ljubljana 1920
Sport, Ljubljana 1920, 1921
Sportista: službeni organ JNS-a, Beograd, 1930
Sportni list, Ljubljana, 1930

Literatura

- Kuzma, Jože in Franček Kramer, *100 let športa v Celju*. ZTKO Celje, Celje, 1990.
- Marinček, Jasna, »80 let nogometa v Celju«, v: *80 let nogometa v Celju*. Ur. Jože Volfand. Celje, 1999, str. 16–18.
- Ratej, Mateja, »Kraji na slovenskem Štajerskem in Maribor v letih 1918–1941 – Politični položaj nemške narodne manjšine v mestnih občinah Maribor, Celje in Ptuj«. *Studia Historica Slovenica* 6, št. 2–3 (2006), str. 445–466.
- Rieger, Mario, *Album nogometnih klubova Jugoslavije*. Pučki nakladni i tiskovni zavod »Zvono«, Zagreb, 1925.
- Stepišnik, Drago, *50 let ustanovitve vodstvene nogometne organizacije na Slovenskem*. Nogometna zveza Slovenije, Ljubljana, 1970.
- Turk, Rudi, *VEČ kot igra: 80 let nogometa na območju Maribora*. Medobčinska nogometna zveza Maribor, Maribor, 2008.
- Volfand, Jože in Dejan Šuster, *125 let športa v Celju*. Športna zveza Celje, Celje, 2015.

THE INTRODUCTORY CHAPTER IN CELJE FOOTBALL HISTORY (1900–1941)

Summary

When the Slovene countries first encountered the most important secondary thing in the world, as football is often called, is unfortunately not known. It most definitely happened towards the end of the 19th century. Football was firstly popular among students and soon after everybody started playing it. In spring 1901 – according to the newspaper of the Celje Germans *Deutsche Wacht* already in 1900 – the first football club, the Cillier Deutsche Sportverein, was established in Celje. On 2nd September 1904 the second milestone in the Celje football history happened. The first official football match, the Celje derby, between two Celje football clubs was organised. These clubs were the Cillier Deutsche Sportverein and the Cillier Deutsche Fußballvereinigung, and the match was played on the Glazija football field. After World War I, the football matches were in Celje again organised in September 1919 with the first match between Ilirija from Ljubljana and the German football

club Athletik SK Celje, which was established in 1906. The idea to establish a Slovene sports club in the city by the Savinja River was very much alive among the conscious Celje population, who desired to do so right after World War II. The long-time German hegemony left its obvious marks also in the concepts of sports clubs that had not only sport, but also national-political character. The Celje Slovenes, now in their new state, were therefore determined to establish their own sports club, where football would also be played. In a year's time the first Slovene football club in Celje (SSK Celje) was established. The funding assembly took place on 27th December 1919 in the then Celje hotel *Pri kroni* (today this is on Ljubljanska Street 10 near Gledališki trg). Next to the central German club Athletik SK and the central Slovene club SSK Celje, other Celje football clubs that were registered by the Ljubljana football subdivision competed in different kinds of matches, like Athletik SK Vojnik (established in 1920), SK Svoboda (1920), SK Redstar (1920), SK Slavija (1920), SK Olimp (1928) and SK Jugoslavija (1932), a clerical club, which played its matches on Glazija.

DAS EINFÜHRUNGSKAPITEL DER CELJE/CILLI FUSSBALLGESCHICHTE (1900–1941)

Zusammenfassung

Wann die slowenischen Länder das erste Mal in Berührung mit der wichtigsten Nebensache der Welt, wie man Fußball oft nennt, kamen, wissen wir leider nicht. Sicher ist es, es war schon gegen Ende des 19. Jahrhunderts. Der Fußball war zuerst unter den Mittelschüler beliebt, bald fingen auch andere ihn zu spielen. So wurde in Celje/Cilli im Frühling 1901, nach den Angaben der Zeitung der Celje/Cilli Deutschen *Deutsche Wacht* sollte es schon 1900 geschehen, der erste Fußballverein mit dem Namen Cillier Deutsche Sportverein gegründet. Am 2. September 1904 folgte der nächste Meilenstein in der Geschichte des Celje/Cilli Fußballs: es wurde das erste Fußballspiel zwischen zwei Celje/Cilli Fußballmannschaften organisiert. Das war das Celje/Cilli Derby zwischen dem Cillier Deutsche Sportverein und der Cillier Deutsche Fußballvereinigung. Dieses Spiel wurde auf dem Glazija Fußballplatz gespielt.

Nach der Spielpause wegen des Ersten Weltkrieges spielten im Jahr 1919 der in 1906 gegründete Fußballverein der Celje/Cilli Deutschen Athletik SK Celje/Cilli das erste Spiel gegen Ilirija aus Ljubljana/Laibach. Die Idee, einen slowenischen Sportverein in der Stadt am Savinja Fluss zu errichten, entstand unter den nationalbewussten Celjaner/Cillianer gleich nach dem Ersten Weltkrieg. Die langjährige deutsche Oberherrschaft in dieser Stadt ließ eindeutige Spuren auch in der Auffassung der Sportvereine, die neben dem sportlichen auch einen nationalpolitischen Charakter hatten. Deswegen waren die Celje/Cilli Slowenen, jetzt schon in einem neuen Staat lebend, fest entschlossen, ihren eigenen Sportverein, der auch Fußball pflegen sollte, zu gründen. Es dauerte jedoch noch fast ein Jahr, bevor der erste slowenische Fußballverein in Celje/Cilli (SSK Celje/Cilli) gegründet wurde. Dies geschah am 27. Dezember 1919 in dem damaligen Celje/Cilli Hotel *Pri kroni* (heute Ljubljanska cesta 10 in der unmittelbaren Nähe des Gledališki trg). Zwischen beiden Kriegen spielten neben des zentralen deutschen Klubs SSK Celje/Cilli auch noch andere Klubs mit, die auch bei der Ljubljanaer/Laibacher Fußball Subdivision registriert waren: Athletik SK Vojnik (gegründet 1920), SK Svoboda (1920), SK Redstar (1920), SK Slavija (1920), SK Olimp (1928) und SK Jugoslavija (1932), klerikal bestimmter Klub, der seine Spiele auf dem Glazija Fußballplatz spielte.